

»Man skulle tro, at jeg havde skudt på en hellig ko.«

I slutningen af 1970'erne og i begyndelsen af 80'erne blev der ydret en del kritik af Karl Otto Meyers dobbeltrolle som chefredaktør på Flensborg Avis og SSWs landdagsmand i Kiel. Desuden fandt mange medlemmer af mindretallet, at han var for »rød«.

Af Mogens Rostgaard Nissen

KARL OTTO MEYER

»Man skulle tro, at jeg havde skudt på en hellig ko.« Sådan beskrev Gerhard Ernst reaktionen på hans kritik af Karl Otto Meyer. Gennem mange måneder havde de to en disput kørende, der blev afsluttet på et offentligt debattmøde i oktober 1981. Men Ernst var kun én blandt flere, der var kritiske over for Karl Otto og de holdninger, han stod for som chefredaktør og landdagsmand.

I efteråret 1980 kom Gerhard Ernst med en meget hård kritik af Karl Otto. Det skete i et interview i Aarhus Stiftstidende. Ernst var næstformand i SSF, og han havde været kandidat for SSW ved landdagsvalget i 1979. Han var en mand med betydelig indflydelse inden for mindretallet, og han kritiserede Karl Otto for at stille »sig selv mere og mere i forgrunden« og for at sidde »på et enestående meningsmonopol.« Kritikken gik både på den dobbeltrolle, Karl Otto havde, og på de holdninger, han udtrykte. »Det kan ikke være meningen, at en enkelt mand ... rent pressemæssigt skal have kontrol med den autoriserede mening vedr. SSWs landdagspolitik.« For det betød, at han ikke kunne komme med en »objektiv vurdering af eller en mulig opposition mod hans eget landspolitiske arbejde«, som det blev udtrykt.

Strid om holdninger

Ernst var også kritisk over for Karl Ottos holdninger. Han mente, at der blev ført en »konfrontationskurs« i Landdagen mod den siddende CDU-regering ledet af Gerhard Stoltenberg, og at der blev gennemført en »ensidig politisering af folkedelen - holdt i skarp agitationsstil.« Her var det især Karl Ottos stærke modstand mod den såkaldte »ekstremist-forordning«, der i Danmark ofte blev omtalt som »Berufsverbot«; den klare modstand mod atomkraft og den lige så stærke EF-modstand, der blev kritiseret. Ernst mente ikke, at disse holdninger blev ikke bakket op »fra alle sider i danskhedens lejr.«

Da Gerhard Ernst kom på banen med sin fundamentale kritik, havde der allerede gennem halvandet år været flere kritikere, der havde skrevet læserbreve i Flensborg Avis eller bragt artikler i Slesvig-Ligaens medlemsblad, Thyras Vold.

Den tidligere formand for SSF og medlem af Flensborg Avis' tilsynsråd, Ernst Meyer, var én af de tidlige kritikere. I sin årsmedtale i 1979 udtrykte han tilfredshed med, at SSW havde haft et godt landdagsvalg, men han spurgte samtidig retorisk: »Hvor langt skal vi ud for at hente stemmer hjem til danskernes og de nationale friseres repræsentation?« Underforstået syntes han, at man var gået for langt. Han var meget kritisk overfor, at Karl Otto havde deltaget i en demonstration imod atomkraftværket i Brunsbüttel ved Itzehoe, for »stemples ikke den hele danskhed som værende anti-atomindstillet og venstreorienterede?« Endelig mente han, at »vor avis' lederskribent har gjort sig til talsmand for »Folkebevægelsen mod EF«, og vor avis har flittigt refereret modstandernes argumentation.« Derimod berettede avisen langt mindre om tilhængerens synspunkter op til valget til EF-Parlamentet i juni 1979.

I Thyras Vold udtrykte formanden, Peter Kragelund, og næstformanden, Leo Dane, en stærk kritik af Karl Otto. Kritikken gik på flere af de allerede nævnte ting, men Dane mente, at den førte politik op til landdagsvalget i april 1979 var med til at splitte mindretallet, mens der var behov for en politik, der kunne samle. Kragelund fremførte, at det der forenede mindretallet var »det nationale«, men at det ellers var »højest uensartet med hensyn til økonomiske interesser og politisk opfattelse.« Derfor var det meget uheldigt, at Karl Otto fremførte nogle holdninger, hvor ikke alle sydslesvigere følte sig repræsenteret af ham. Kragelund mente, at det især var »de borgerlige«, der blev svigtet.

Karl Ottos svar

Karl Otto svarede sine kritikere i mange artikler, og han henviste især til nogle bestemte modargumenter. Det vigtigste argument var, at han altid fulgte de beslutninger, der blev truffet på SSWs landsmøder. Her var der stor opbakning til hans beretninger og til de resolutioner, han foreslog. Ja, faktisk var der normalt tale om enstemmige beslutninger. Derfor var det forkert at kritisere ham, idet han blot repræsenterede SSWs holdninger. Han betegnede også SSW som et parti, der samlede mindretallet, hvilket blev illustreret af det gode valgresultat i 1979 og af SSWs stigende medlemstal. Karl Otto mente, at det var besynderligt, at kritikken mod ham og SSW kom efter et rigtig godt valg i 1979, idet kritikken normalt kom efter valgnederlag. Et andet vigtigt modargument var, at man i Danmark skulle være varsom med at kritisere sydslesvigerne holdninger, fordi forholdene i

Fotografi fra valgkampen i 1979, hvor Karl Otto Meyer debatterer med den slesvig-holstenske ministerpræsident, Gerhard Stoltenberg, mens den socialdemokratiske spidskandidat, Klaus Matthiesen, står bagved.

(Kilde: Nordisk Pressefoto A/S, København)

de to lande var helt forskellige. I Danmark var der ingen planer om at etablere atomkraft, mens værkerne allerede var bygget i Slesvig-Holsten. Derfor var det nødvendigt at tage stilling til dette spørgsmål i Sydslesvig. I Danmark var der ingen lovgivning i stil med »ekstremist-forordningerne«, hvorfor det var let at være kritisk over for hans og SSWs modstand mod disse bestemmelser. Og endelig var alle de store tyske partier for EF, hvorfor man måtte stemme på et parti på yderfløjene, hvis man var imod EF. Samlet var han kritisk over for, at rigsdanskerne - blandt andet Dane og Kragelund - udtrykte en mening om de holdninger, han selv stod for, fordi de var resultatet af en demokratisk politisk proces i Sydslesvig. Endelig var et tredje modargument fra Karl Otto, at kritikerne måtte være mere konkrete med deres kritik - ellers var det ikke muligt for ham at vurdere, hvad der var galt, og hvad der eventuelt skulle ændres.

Debatten i Flensborg Avis

Gennem et par år var der en løbende debat i Flensborg Avis om Karl Ottos politiske holdninger, hvor der var mange deltagere. Adskillige bakkede op bag Karl Otto, ligesom flere var kritiske. Positionerne flyttede sig ikke ret meget, men det var egentlig først med Gerhard Ernsts kritik, at der for alvor kom fokus på hans dobbeltrolle. Debatten gik meget på, om Karl Otto var »rød«, »lyserød«, »venstreorienteret«, eller noget helt femte. Selv betegnede han SSWs politiske linje som »venstreorienteret«, hvis det blev vurderet ud fra vesttyske forhold, mens partiet lå på den politiske midte, hvis det havde været i Danmark. Derfor var det forkert at opfatte ham selv og SSW som »røde«. Omvendt blev kritikerne ofte betegnet som »borgerlige« eller »sorte« af de værste modstandere. Debatten var ikke videre frugtbar, og Karl Otto slog et par gange fast, at han var parat til at træde tilbage som chefredaktør og/eller landdagsmand, hvis han ikke længere havde opbakning i Flensborg Avis' tilsynsråd eller på SSWs landsmøder. Men her var der fuld opbakning. Det blev bedst illustreret ved, at tilsynsrådet i efteråret 1980 - da Ernst havde præsenteret sin kraftige kritik - gik ud med en offentlig opbakning til Karl Otto. I en erklæring den 27. november 1980 erklærede et enigt tilsynsråd, at man »nu som før nærer ubetinget tillid til chefredaktør Karl Otto Meyer og til hans loyale forvaltning af den krævende dobbeltstilling som landdagsmand og chefredaktør.« Denne enighed omfattede også Ernst Meyer, der halvandet år tidligere havde været kritisk over for Karl Ottos politiske linje.

Den meget åbenlyse Karl Otto-kritik blev noget mindre efter debattmødet med Ernst Meyer i efteråret 1981, men den blev ved med at rumle. På Flensborg Avis' generalforsamlinger var der flere aktionærer, der var kritiske over for avisens redaktionelle linje, og da Karl Otto i foråret 1983 valgte at tage orlov i forbindelse med et nyt landdagsvalg, gav det mulighed for, at medredaktøren Rudolf Mach blev konstitueret som chefredaktør. Karl Otto ønskede ikke at blive chefredaktør igen efter valget, da han ikke mente, at han længere kunne overkomme begge poster som chefredaktør og landdagsmand. Derfor kunne avisen i april 1983 melde ud, at Mach fremover var chefredaktør, mens »K.O. Meyer skriver hhv. bestemmer de ledende artikler.« I lidt mere end to år var han alene ansvarlig for lederartiklerne, men det fik ikke kritikken af ham til at forstumme.

Afsked med Flensborg Avis

Da Karl Otto stoppede på Flensborg Avis ved udgangen af september 1985, slog avisen fast, at der ikke skete noget lederskrifte og heller ingen kursændring. Faktisk gjorde avisen nærmest demonstrativt lidt ud af, at redaktøren siden november 1963 stoppede. Han skrev selv et »Farvel og tak« nogle få dage efter, at han var stoppet, hvor man mellem linjerne kunne læse, at de sidste år havde været vanskelige. Faktisk undskyldte han, at han ikke var stoppet helt i 1983, fordi det havde »givet min efterfølger alt andet end gode arbejdsvilkår.«

Året efter valgte tilsynsrådet at foreslå, at Karl Otto blev valgt ind i tilsynsrådet, men han blev ikke valgt på generalforsamlingen. Selv om det aldrig er blevet fuldt opklaret, tyder alt på, at SSF valgte at stemme på en anden kandidat. I hvert fald var det

Kronikker om Karl Otto Meyer

Lederen af Forskningsafdelingen ved Dansk Centralbibliotek i Sydslesvig, Mogens Rostgaard Nissen, skriver for tiden på en biografi om Karl Otto Meyer. Han vil parallelt hermed indtil begyndelsen af 2018 hver måned skrive en kronik, som følger bogens udvikling.

De foregående kronikker blev bragt på følgende datoer:

- Mandag den 27. februar 2017: Karl Otto Meyer - en politisk biografi
- Tirsdag den 28. februar 2017: Karl Otto Meyer - barndom og opvækst
- Torsdag den 22. marts 2017: Karl Otto Meyer - lærerstuderende og politisk aktivist
- Lørdag den 22. april 2017: Karl Otto Meyer som nyuddannet lærer
- Lørdag den 27. maj 2017: Om kampen mod vesttysk remilitarisering og tvungen værnepligt
- Torsdag den 29. juni 2017: »Et demokrati uden demokrater« - Karl Otto Meyer-sagen 1952-54
- Fredag den 4. august 2017: En politisk aktivist falder til ro
- Mandag den 28. august 2017: »De tre genier«
- Torsdag den 28. september 2017: Da Karl Otto Meyer blev formand for SSW
- Mandag den 30. oktober 2017: Chefredaktør på Flensborg Avis
- Mandag den 27. november 2017: Den daglige lederartikel
- Torsdag den 4. januar 2018: »Kan de ikke snart finde på noget fornuftigt i EF?«

overraskende, at Karl Otto blev vraget, og det kan dårligt tolkes anderledes, end at der var stærke kræfter i Sydslesvig, der ønskede et opgør med hans linje på Flensborg Avis.

Næste måneds kronik er den sidste om Karl Otto Meyer. Han fortsatte som landdagsmand frem til 1996, og i den mellemliggende periode oplevede han en gevaldig politisk storm i forbindelse med den såkaldte Barschel-affære. Affæren kom til at betyde meget for ham, men også for SSW og det danske mindretal.

Mogens Rostgaard Nissen er leder af Forskningsafdelingen og Arkivet ved Dansk Centralbibliotek for Sydslesvig.